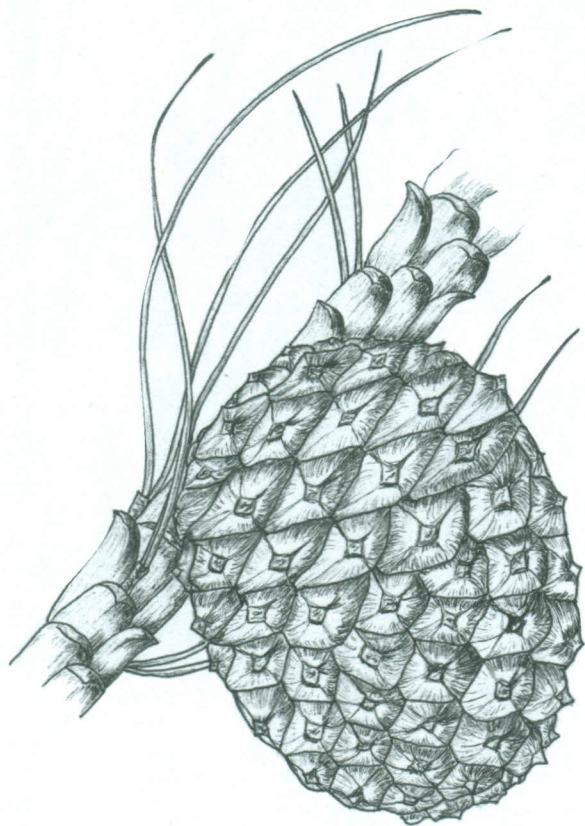

Les pinedes del pi pinyer

Josep M. Panareda

Dibuix: Maravillas

Quan era petit, la meva mare em duïa a jugar a una pineda de pi pinyer prop de casa, quan estàvem una mica constipats. Com que érem una bona colla de germans, ens distrèiem corrent i amagant-nos enmig dels arbres. Aquest és el primer record que tinc d'aquest bosc tan característic del nostre paisatge.

Tothom reconeix el pi pinyer, per la seva forma majestuosa de gran para-sol, pel tronc recte, per l'escorça d'un marró rogenc que té una carotxa gruixuda, i per les pinyes grosses i amples. Que divertit era treure els pinyons de dins les pinyes! Si les posaves al costat del foc, les esquames s'obrien soles i els pinyons saltaven amb facilitat.

Del pi pinyer, se'n poder explicar tantes coses que no acabaria mai de dir-les totes. Pocs es pensen que és un arbre introduït i fa molts segles que tothom el considera com a propi del nostre paisatge natural. Ha estat cultivat des de molt antic i es creu que és originari de la Mediterrània oriental, de l'Àsia Menor. És molt difícil saber qui

na seria la seva distribució natural. Actualment, es troba molt plantat i subespontani en la regió de clima mediterrani.

Es fa sobretot en terres sorrenques, la qual cosa explica que sigui tan abundant al Vallès, Montseny i Montnegre, on hi ha molt de granit. Era l'arbre preferit fins fa poc per a repoblar camps abandonats. Era d'ús corrent plantar pi pinyer quan s'abandonava una vinya per vella o pels sòls ja desgastats. La pineda de pi pinyer era una manera de facilitar la regeneració del sòl i així aviat poder aprofitar la terra per a un altre conreu.

A més a més, el pi pinyer fa uns troncs rectes i gruixuts i dóna una bona fusta, que ha estat emprada per a bigues i travesses, i en fusteria. És més aviat difícil treballar-la, però és molt resistent a la humitat.

L'aprofitament actual més conegut i rendible és el pinyó, molt emprat en pastisseria; qui no prefereix els panellets de pinyons per damunt de tots els altres! Es menja sovint com a fruit sec.

En medicina popular, ha tingut diverses aplicacions com a descongestiu dels bronquis i pulmons i com a anticatarral. El més corrent era prendre un xarop preparat amb les pinyes verdes i sucre. Així és com es curava abans la tos i les malalties del pit. Passar una estona dins d'una pineda també anava bé per netejar els pulmons i els bronquis.

Les pinedes de pi pinyer constitueixen actualment un dels paisatges més característics del nostre entorn, a vegades com a arbre dominant i d'altres formant un bosc mixt amb alzines, suros i roures.

Una curiositat, les pinyes maduren el tercer any, és a dir, les que han sortit i fecundat la primavera de 2011, maduraran la tardor de 2013 i els pinyons s'escamparan espontàniament la primavera de 2014.

Una darrera observació: la pineda de pi pinyer on em portaven per netejar els pulmons quan era petit ja no hi és. Ara hi ha una alzinar dens i fosc. D'això en parlarem un altre dia.

I un consell ben vàlid: passegeu-vos per les pinedes, o a prop, sobretot en dies de sol, si us trobeu amb el pit una mica tapat.